

De buxusmot: *Glyphodes perspectalis* (syn. *Diaphania perspectalis*)

Lepidoptera, fam. Crambidae

Waardplanten

Buxussoorten zoals *Buxus microphylla*,
B. sempervirens en *B. sinica*.

Geografische verspreiding

De buxusmot komt van oorsprong uit Azië (Japan, Zuid-Korea, China) en is sinds circa 2006 aanwezig in Baden-Württemberg (Duitsland). Vanaf 2007 is de soort ook, zeer lokaal, gevonden in Zwitserland, Frankrijk, Groot-Brittannië en (Midden-)Nederland; in 2009 is op meerdere plaatsen in de Bommelerwaard en het Land van Heusden en Altena schade door de buxusmot gemeld.

Biologie

In Zuid-Duitsland ontwikkelen zich drie generaties per jaar. In Nederland worden minimaal twee generaties per jaar verwacht, met de eerste vlinders in april/mei. In oktober gaan de rupsen in winterrust in een tussen de bladeren gesponnen cocon. Vroeg in het voorjaar worden de rupsen weer actief en vreten verder aan de buxus tot ze verpoppen. Het popstadium duurt zo'n 14 dagen en de vlinders leven circa 8 dagen.

De eitjes worden in kleine groepjes afgezet op het blad. Bij 20°C duurt de ontwikkeling van ei tot pop circa 26 dagen.

Herkenning

De **mot** heeft een spanwijdte van ongeveer 4 cm en is daarmee vrij groot. Naast een witte vorm met bruine rand (fig. 1) is er een zeldzame, geheel bruine vorm.

Fig. 1: Adult, normale vorm
(Bron: Plantenziektenkundige Dienst)

De jonge rupsjes zijn vuilgeel en ca. 2 mm groot. Na enkele dagen krijgen ze bruine lengtestrepen; ze zijn dan ca. 5 mm groot. Oudere rupsen zijn felgroen met een zwarte kop, en krijgen een patroon van zwarte stippen en zwarte en lichte lengtestrepen. De volgroeide rups wordt zo'n 4 cm groot. (fig. 2-5).

Fig. 2

Fig. 3

Fig. 4

Fig. 5

Fig. 2: rupsen 2 dagen oud

Fig. 3: rups 1 week oud (bij 25 °C constant)

Fig. 4: derde larvale stadium: 11 dagen oud (bij 25 °C constant)

(Bron: Plantenziektenkundige Dienst)

Fig. 5: volgroeide rups (Bron: Walter Schön)

De pas gevormde pop is fel groen met donkere en lichtere strepen en vlekken. Naarmate de ontwikkeling vordert, wordt de pop crèmekleurig met bruin doordat de adult zichtbaar wordt door de pophuid heen. De pop is ongeveer 1,7 cm lang (fig. 6 en 7).

Fig. 6

Fig. 7

Fig. 6: pas gevormde pop, rugzijde:

Fig. 7: pop enkele dagen voor het 'uit de pop komen', beeld van opzij.

(Bron: Plantenziektenkundige Dienst)

De eitjes worden in de vorm van platte eispiegels afgezet aan de onderzijde van het blad en zijn in eerste instantie geelgroen van kleur. Vlak voordat de rupsjes uit het ei komen wordt het zwarte kopje in het eitje zichtbaar (fig. 8 en 9).

Fig. 8

Fig. 9

Fig. 8 en 9: eispiegels kort voor het uitkomen van de eitjes; zwarte kopjes van de rupsen zichtbaar (Bron: Colette Walter).

Schadebeeld en waarnemen

Naar verwachting kunnen de rupsen het hele jaar aangetroffen worden en de poppen en vlinders gedurende enkele korte periodes tussen april en september. In de winter zijn de rupsen in rust in een stevige cocon en zijn dan lastig te vinden: het schadebeeld blijft echter goed zichtbaar in de vorm van dode blaadjes, kale takjes en spinsel.

Omdat de rupsen wegkruipen in de plant, waar ze ook verpoppen, is het schadebeeld bij geringe aantasting lastig te zien. Bij recent geknipte planten en haagjes vallen de symptomen het meest op, vooral aan de zijkanten en onderaan de struik (fig. 10).

Fig. 10

Fig. 10: afgestorven blaadjes en takjes onderaan een haagje in Weil am Rhein, Duitsland (Bron: Plantenziektenkundige Dienst)

Opvallende symptomen zijn dode en aan elkaar gesponnen blaadjes en 'bladskeletten': blaadjes waarvan alleen het randje nog over is (fig. 11 en 13). Bij nader onderzoek vind je dan spinsel met grauwoegroene uitwerpselen en eventueel een rups of pop erin (fig. 12 en 15). De pop bevindt zich in een stevig gesponnen cocon. Vaak vind je in het spinsel ook de pikzwarte kopkapsels van de jongere stadia terug (fig. 14, pijltje). Bij grotere hoeveelheden rupsen treedt uiteindelijk kaalvraat van de volledige plant op (fig. 16).

Fig. 11 & 12: schadebeeld: dode blaadjes met uitwerpselen

Fig. 13: 'bladskeletten'

Fig. 14: oud kopkapsel van een rups (zie pijl)

Fig. 15: volgroeide rups in spinsel

Fig. 16: volledig kaalgevreten buxusstruik

(Bron: Plantenziektenkundige Dienst)

De vraatsporen van de zeer jonge rupsen zijn lastig te zien; ze lijken aan de bovenzijde van het blad in eerste instantie op mineergangen of blaasmijnen, doordat de rupsjes aan de onderzijde van het blad het bladmoes afschrapen ((fig. 17-19). De rupsjes beginnen echter al snel bladeren aan elkaar te spinnen waarbij de uitwerpselen zichtbaar zijn als gelige/groene korreltjes (fig. 18-19).

N.B. Op buxus komen ook schimmels voor die bladsterfte veroorzaken, waardoor er eveneens dode delen in de plant ontstaan. *Cylindrocladium buxicola* bijvoorbeeld, veroorzaakt gele blaadjes met zwarte plekken erop waarbij de aantasting aan de toppen van de blaadjes begint (fig. 20). De blaadjes verdrogen en vallen af.

Fig. 17

Fig. 18

Fig. 19

Fig. 20

Fig. 17 & 18: schadebeeld veroorzaakt door eirupsjes (fig. 17: bovenzijde van het blad, fig. 18: onderzijde van het blad)

Fig. 19: spinseldraadjes van jonge rupsen

Fig. 20: symptoom van de schimmel *Cylindrocladium buxicola*.

(Bron: Plantenziektenkundige Dienst)

Andere informatiebronnen

<http://www.microlepidoptera.nl/soorten/species.php?speciescode=126&p=1>

http://www.lepiforum.eu/cgi-bin/lepiwiki.pl?Glyphodes_Perspectalis

<http://www.klaus-rennwald.de/neubuerger/index.html>

http://www.eppo.org/QUARANTINE/Alert_List/insects/diaphania_perspectalis.htm

http://sites.estvideo.net/sae/pyrale_du_buis.html

<http://www.hantsmoths.org.uk/species/1409a.htm>

<http://www.kleinevlinders.nl/soorten.aspx?p=3&s=471895>

Bestrijdingsmogelijkheden voor particulieren

Bij een aantasting van een buxus, kan men de rupsen en poppen met de hand verwijderen en de spinsels wegnippen. Een zwaar aangetaste struik kan men het beste volledig verwijderen of bij de grond afknippen. De afgeknipte takken en verwijderde struiken dient men vervolgens in een afgesloten zak of container af te voeren.

Daarnaast is er de mogelijkheid om rupsen van de buxusmot chemisch te bestrijden. Er zijn diverse middelen toegelaten voor particulieren die werken tegen rupsen in het algemeen. Onder andere: Pyrethrum Spray, Luxan Pyrethrumspray en Spruzit Vloeibaar. Deze middelen zijn gebaseerd op een combinatie van de werkzame stoffen piperonylbutoxide en pyrethrinen. Bij toepassing dient men er wel op te letten dat de rupsen goed worden geraakt. De bespuiting zal ook enkele keren moeten worden herhaald, omdat bij een eerste bespuiting vaak niet alle rupsen worden geraakt. Oudere rupsen, poppen en eitjes worden met een bespuiting niet, of onvoldoende, bestreden. In de loop van de zomer en herfst kunnen alle stadia namelijk tegelijk aanwezig zijn.

N.B.

- Er is nog weinig informatie beschikbaar over de bestrijding van de buxusmot; het is dus nog niet bekend in hoeverre bovengenoemde middelen de buxusmot afdoende bestrijden.
- Omdat zich meerdere generaties per jaar kunnen ontwikkelen neemt, zonder bestrijdingsmaatregelen, het aantal rupsen van de buxusmot in de loop van de zomer sterk toe. Het wordt daarom aanbevolen al in het voorjaar de buxus te controleren en de rupsen zoveel mogelijk te verwijderen of te bestrijden. Men dient daarna regelmatig de buxus te controleren, aangezien herbesmetting vanuit de omgeving het hele groeiseizoen kan plaatsvinden.
- Men dient bij toepassing van gewasbeschermingsmiddelen altijd de aanwijzingen op het etiket te volgen. Daarbij dient altijd rekening te worden gehouden met het feit dat toelatingen van gewasbeschermingsmiddelen kunnen wijzigen of vervallen.

© 2009 Wageningen. Het auteursrecht van deze publicatie berust bij de Plantenziektenkundige Dienst te Wageningen. Niets uit deze uitgave mag zonder voorafgaande toestemming van genoemde dienst op enigerlei wijze worden vermeerderd, openbaar gemaakt of voor commerciële doeleinden worden gebruikt.